

Plenum

Onsdag 26.11.2025 kl. 14.00—23.10

14. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 85 § i mervärdesskattelagen och 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen

Regeringens proposition RP 93/2025 rd

Utskottets betänkande FiUB 20/2025 rd

Andra behandlingen

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 14 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas.

Debatten börjar. — Ledamot Holopainen frånvarande. — Ledamot Löfström.

Debatt

19.09 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Regeringens proposition om ändringar i mervärdesskattelagen och i lagen om undantag för landskapet Åland innebär i huvudsak en lindring av den reducerade mervärdesskattesatsen från 14 till 13,5 procent. Det är en positiv förändring och den har flera konkreta och gynnsamma effekter för många företag i Finland och på Åland.

För det första innebär sänkningen att en rad tjänster blir något billigare, såsom att äta ute på restaurang och övernatta på hotell, vilket stärker restauranger och turism, vilka är branscher som genererar många arbetsplatser i Finland men framför allt på Åland. Samma gäller kultur- och idrottstjänster, områden som båda har stor betydelse för människors välmående. Dessutom sänks skatten för inrikesresor och transporter.

Åland är ett besöksmål med en stark service- och upplevelsebransch, och varje justering som stärker konkurrenskraften och sänker kostnaderna är betydelsefull, eftersom Åland också konkurrerar internationellt med att locka utländska turister till Åland, vilket också ger hela Finland ett tillskott av utländskt kapital.

Ärade talman! Det här är frågan om en ändring som stärker köpkraften, stöder företagens verksamhetsvillkor och lindrar kostnadsnivån något. Det är mycket välkommet. — Tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.10 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä talousarvion osa heijastaa hallituksen johdonmukaista linjaa. Haluamme vahvistaa talouden kestävyyttä, tukea työn ja yrittämisen edellytyksiä sekä pitää kiinni veropolitiikan suunnasta, jonka tavoitteena on kasvu- ja ostovoiman parantaminen.

Punkt i protokollet PR 116/2025 rd

Nyt käsittelyssä olevassa esityksessä alennettu 14 prosentin arvonlisäverokanta esitetään laskettavaksi 13,5 prosenttiin. Muutos koskee laajaa joukkoa arjen hyödykkeitä aina elintarvikkeista kulttuuriin ja henkilöliikenteeseen.

Esitys on konkreettinen osa suurempaa kokonaisuutta. Haluamme edistää työnteon kannustimien vahvistamista, inflaation hillitsemistä ja kohtuuhintaista arkea kaikille suomalaisille.

Arvoisa puhemies! Tahdon kiittää valtiovarainvaliokuntaa työstä tämän esityksen eteen. Se on tarkastellut hallituksen esitystä huolellisesti ja päätenyt siihen, että se on tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen.

Valiokunta kiinnittää samalla aivan oikein huomiota veropolitiikan ennakoitavuuteen. Tästä meidän tulee jatkossakin kantaa vastuuta.

Samalla valiokunta korostaa tarvetta jatkotutkimukselle siitä, miten arvonlisäveron muutokset siirtyvät kuluttajahintoihin. Päätöksiä tulee seurata, vaikutukset varmistaa ja politiikka rakentaa tietoon.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on kaikin tavoin vahvistaa taloutta, lisätä työllisyyttä ja tukea kotimaista kulutusta. Tämä alv-kevennys on yksi palanen siinä kokonaisuudessa, joka on jo nähtävissä: työllisyys on noussut, investoinnit vahvistuneet ja talous on kääntynyt kasvuun. Pienempi arvonlisäverokanta tukee ostovoimaa ja vähentää hintapaineita juuri niillä aloilla, jotka ovat monelle suomalaiselle arkipäivää. Samalla se keventää yrittäjien toimintaympäristöä ja tukee palvelualojen elinvoimaa.

Arvoisa puhemies! Tämä on oikea suunta Suomelle, sen taloudelle ja suomalaisille perheille. Tästä on hyvä jatkaa määrätietoista linjaa kohti vahvempaa, vakaampaa ja kilpailukykyisempää Suomea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi poissa. — Edustaja Hyrkkö.

19.14 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Arvonlisäverotuksella kerätään merkittävä määrä verotuloja valtiolle, ja on sikäli ihan ymmärrettävää, että hallituskin on talouden tasapainotustoimissaan arvonlisäverotukseen joutunut puuttumaan.

Kieltämättä tämä nyt tehtävä poukkoilu arvonlisäverotuksen kohdalla on kyllä aika merkittävää. Tutkimusten mukaan arvonlisäveron ohjausvaikutus hintoihin ja kulutuskäyttäytymiseen on itse asiassa verrattain heikko. Varsinkaan tällaiset puolen prosenttiyksikön hyvin kosmeettiset alennukset eivät tule näkymään ihmisten kauppakasseissa juurikaan, jos ensinkään. Yleisesti ottaen kulutuksen ohjaamiseen olisi ensisijaisesti pyrittävä käyttämään muita keinoja, mutta silloin kun parempia keinoja ei syystä tai toisesta ole saatavilla tai käytettävissä, niin totta kai myös arvonlisäverotusta kannattaa ja on voitava käyttää kulutuksen ohjaamiseen. Ajattelen, että arvonlisäverotuksen uudistaminen voisi myös toimia eräänlaisena siltaratkaisuna kohti ihanteellisempia ratkaisuja.

Vihreät ovat ehdottaneet nykyisen neliportaisen mallin sijaan ympäristöä arvostavan arvonlisäverotuksen mallia. Se koostuisi kolmesta portaasta: nollakannasta, kestävän kulutuksen kannasta ja yleisestä kannasta. Tämä olisi parannus arvonlisäverotuksen nykytilaan. Toki pitkällä aikavälillä tehokkaampaa olisi varmastikin karsia alennettuja kantoja, huolehtia pienituloisten ja tiettyjen toimialojen tukemisesta tulonsiirroilla ja yritystuilla ja hinnoitella toisaalta haittoja täsmällisemmillä haittaveroilla. Mutta ajattelen kuitenkin niin, että kun meillä tällainen ohjausmekanismi on käytettävissä, niin vaikka se olisikin epätäy-

Punkt i protokollet PR 116/2025 rd

dellinen, sitä kannattaisi käyttää sillä tavalla, että se toimisi ympäristön ja terveydenkin kannalta kestäviin valintoihin ohjaavasti.

Tässä meidän kestävä kulutuksen tai ympäristöä arvostavan arvonlisäverotuksen mallissa joukkoliikenne sekä kirjallisuus ja sanoma- ja aikakauslehdet kuuluisivat nollakantaan. Alennetusta kannasta tekisimme kestävä kulutuksen kannan, johon kuuluisivat kuluttajille suunnatut palvelut, kuten korjauspalvelut, kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä esimerkiksi kampaamot, kuvataide, kierrätetyt tavarat, kestävää liikkumista ja energiantuotantoa edistävät tavarat, kuten vaikkapa polkupyörät, sähköpyörät ja aurinkopaneelit. Ja tämän alennetun kannan piirissä olisivat myöskin välttämättömät terveystuotteet, kuten lääkkeet, kuukautis- ja inkontinenssituotteet sekä vaipat. Sitten vastaavasti yleisen alv-kannan mukaisesti verotettaisiin tässä mallissa esimerkiksi tavaroita yleisestikin ja lentoliikennettä.

Ensimmäisessä käsittelyssä esitimme muun muassa hallituksen aiemmin tekemien kulttuuriin kohdistuvien arvonlisäverokorotusten perumista ja kirjojen arvonlisäveron laskeamista nolllaan. Korjauspalveluiden ja lentoliikenteen osalta, joihin myös haluaisimme alvissa tehdä muutoksia, vaadittaisiin hiukan tarkempaa valmistelua ja vaikuttamista, joten näitä esityksiä emme voineet viedä vielä pykälätasolle asti, mutta tähän liittyen teen vihreiden vastalauseen mukaiset lausumaehdotukset koskien korjauspalveluiden arvonlisäverotuksen laskemista ja lentoliikenteen arvonlisäverotuksen korottamista.

Ehkä tässä yhteydessä totean vielä, että arvonlisäverohan on teknisesti tehokas ja verotuottojen kannalta merkittävä vero. Se on kuitenkin tasavero. Se painottuu suhteellisesti enemmän pienituloisille, jotka käyttävät suuremman osan tuloistaan tällaisten perushyödykkeiden ostamiseen, ja tätä puutetta on pyritty korjaamaan erityisesti ruoan alennetulla arvonlisäverokannalla. Tästä muodostuu eräänlainen verotuki, joka kuitenkin kohdistuu varsin huonosti, jos ajatellaan, että sen tehtävänä on varmistaa ja turvata pienituloisten ostovoimaa. Osin se sitä toki tekee, mutta suurimmaksi osaksi tämä verotuki, joka siitä alennetusta kannasta syntyy, päättyy itse asiassa hyvätuloisten taskuun, koska todella hyvätuoloiset kuluttavat euromääräisesti enemmän myöskin ruokaa.

Vihreät ovat ehdottaneet ostovoiman tukemiseksi ja eriarvoisuuden kaventamiseksi ruoan alennetun arvonlisäverokannan tilalle tällaista arvonlisäveron palautusta, joka maksettaisiin kuukausittain samansuuruisena kaikille Suomessa asuville, myös alaikäisille. Se summa määräytyisi arvonlisäveron arvioidun verokertymän mukaan automaattisesti niin, että kiinteä prosentti kertymästä, joka olisi siis suurempi kuin mitä nykyisellä mallilla olisi, jaettaisiin takaisin ihmisille tällaisena alv-palautuksena. Ja koska se summa olisi kaikille sama, niin se auttaisi kaikkein pienituloisimpia enemmän kuin nämä alennetut kannat ja niistä muodostuva verotuki. Vastaavasti sitten taas hyvin toimeentulevien saama tuki pieneneisi nykyisestä. Arvonlisäverosta, joka on siis tasavero sellaisenaan, yhdistettynä tähän palautukseen muodostuisi eräänlainen progressiivinen kulutusvero, joka olisi tietenkin oikeudenmukaisempi kuin tämä nykyinen malli ja pienituloisten ostovoimaa paremmin turvaava. Tämmöisenä universaalina ja vastikkeettomana tulonsiirtona se on myös pieni askel kohti perustuloa.

Arvoisa puhemies! En tässä yhteydessä vielä ole mallin pykälä kirjoittanut, eikä niitä tässä toisessa käsittelyssä voisi esittääkään, niin että palaamme siihen myöhemmin. Mutta aihe on tärkeä, ja toivottavasti päästään arvonlisäverotusta ehkä uudistamaan pitkäjänteisesti ja hyödyntämään sitä, niin kauan kun meillä sellainen järjestelmä on, paremmin kestävä kulutukseen kannustavaksi.

Punkt i protokollet PR 116/2025 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

19.20 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on muuttanut hallituskauden aikana arvonlisäveroa useaan otteeseen. Kuten edustaja Hyrkkö hyvin kuvasi, vihreät ei pidä tätä näin poukkoilevaa veropolitiikkaa perusteltuna. Nopeatahtiset muutokset aiheuttavat yrityksille hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Tämän alvin laskun merkittävin vaikutus on verotulojen lasku, ja siihen meillä ei tässä taloustilanteessa olisi varaa.

Arvoisa puhemies! Verotus on tärkeä keino ohjata ympäristön kannalta kestäviin valintoihin, ja siksi vihreät on esittänyt tähän omaa malliaan, jota edustaja Hyrkkö tässä edellä hyvin kuvasi. Nyt tässä kohtaa tätä koko mallia emme täällä voi esittää, mutta tosiaan nämä lausumat, jotka koskevat lentoliikennettä, joka nykyisellään on aivan liian halpaa suhteessa sen aiheuttamiin päästöihin, ja toisaalta korjauspalveluiden arvonlisäveron alentaminen, joka puolestaan kannustaisi ihmisiä huoltamaan ja korjauttamaan vaatteitaan ja tavaroitaan uuden ostamisen sijaan, ovat sellaisia asioita, joita toivoisi eduskunnan nyt tässä yksittäisinä esityksinä vievän eteenpäin, ja sillä tavalla saataisiin verotuloja lisää ja ennen kaikkea ohjattua ihmisten toimintaa kestävämpään suuntaan.

Kannatan näitä edustaja Hyrkön tekemiä lausumaesityksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

19.21 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Teen vastalauseen 1 mukaisen ehdotuksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

19.22 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Perholehdon tekemää esitystä.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.